

.....

GEDIGTE

Heilna du Plooy

Nanagvers	249
IV Wind	250
Lyfwysheid	251

Hans du Plessis

Dissie son	252
Oeroe my	252
Psalm 128	253

Ronel Nel

[die evolusie van verwondering]	254
[palm psalm ii]	254

Litera-prys 2000

Die Redaksie van *Literator* kondig met genoë aan dat die Litera-prys vir die beste bydraes vir 2000 toegeken is aan **T.T. Cloete** as “gevestigde” digter vir sy gedig “Ysberge” en aan **Etienne Terblanche** as “debutant” vir al sy bydraes.

It is with pleasure that the Editorial Board of *Literator* can announce that the Litera Prizes for the best contributions for 2000 have been awarded to **T.T. Cloete** as “established” writer for his poem “Ysberge” and to **Etienne Terblanche** as “debutant” for all his contributions.

**NATIONAL ARTS COUNCIL
OF SOUTH AFRICA**

Die rubriek *Litera* word finansiëel gesteun deur die Nasionale Kunsterraad /
The section *Litera* is financially supported by the National Arts Council/

Rubriek vir skeppende werk

Litera is 'n rubriek vir die publikasie van skeppende werk in al die tale wat gewoonlik in *Literator* gebruik word. Die Redaksie wil daarmee 'n geïntegreerde beeld skep van die verskeidenheid nuwe skryfwerk wat Suid-Afrikaanse skrywers kan bied.

Die Redaksie kan met vreugde aankondig dat 'n kontantprys toegeken gaan word aan die beste bydraes in die loop van 'n jaar. Een prys sal toegeken word vir die beste bydrae deur 'n debutant en 'n tweede vir die beste bydrae deur 'n meer gevestigde skrywer.

Skrywers word daarom uitgenooi om korter skeppende werk voor te lê vir plasing in hierdie rubriek. Dit kan gedigte of kortverhale wees, maar drama- of romanfragmente en eksperimentele tekste is ook welkom. Bydraes word deur die redaksie gekeur, maar geen korrespondensie kan daarvoor gevoer word nie. Vier kopieë van elke bydrae, in dubbelspasiëring getik, moet voorgelê word. Die naam en adres van die insender moet regs bo-aan die eerste blad van gekramde tekste en op elke los vel vermeld word. **Verstrek ook 'n telefoonnommer, faksnommer en e-posadres waar u bereik kan word.**

Stuur alle bydraes aan die Hoofredakteur, *Literator* (629), Buro vir Wetenskaplike Tydskrifte, Privaatsak X6001, Potchefstroom 2520.

Section for creative writing

Litera is a section for the publication of creative writing in all the languages that *Literator* usually caters for. Through this section the Editorial Board want to present an integrated image of the diversity of new writing by South Africans.

The Editorial Board is pleased to announce that a cash prize will be awarded for the best contributions for a specific year. One prize will be awarded for the best debut contribution and one for the best contribution by a more established author.

Writers are therefore invited to submit shorter creative work for publication in this section. Poems and short stories are welcome, but also play and novel fragments and experimental texts. Contributions are refereed by the Editorial Board, but we cannot enter into correspondence about the work submitted. Four copies of each contribution, typed in double spacing, should be submitted. The name and address of the author should appear at the top right of the first page of stapled text and on every loose sheet sent in. **Please include a telephone number, a fax number and an e-mail address where you can be contacted.**

Send all contributions to the Editor-in-Chief, *Literator* (629), Bureau for Scholarly Journals, Private Bag X6001, Potchefstroom 2520.

Reglement: Litera-pryse vir kreatiewe skryfkuns

1. Die Redaksie van *Literator* ken jaarliks, uit geld bewillig deur die Nasionale Kunsteraad, twee pryse toe vir die beste bydraes vir 'n kalenderjaar in die rubriek "Litera".
2. Hierdie pryse sal bekendstaan as die Litera-pryse vir kreatiewe skryfkuns.
3. Die waarde van die pryse hang af van die grootte van die toekenning deur die Nasionale Kunsteraad.
4. Twee pryse word toegeken, een vir skrywers wat reeds 'n bundel in die betrokke genre gepubliseer het, en een vir skrywers wat nog nie 'n bundel gepubliseer het nie (d.w.s. wat as debutante beskou word).
5. Die Redaksie bepaal aan wie die pryse toegeken word, en die Redaksie kan buitebeoordelaars gebruik om met die beoordeling behulpsaam te wees. Die beslissings van die Redaksie is finaal en geen korrespondensie sal daarvoor gevoer word nie.
6. Die Redaksie behou hom die reg voor om vir 'n spesifieke jaar of vir 'n spesifieke kategorie nie 'n prys toe te ken nie of om 'n prys onder verskillende skrywers te verdeel.
7. Die name van die skrywers aan wie die pryse toegeken is, sal bekendgemaak word in die eerste uitgawe van *Literator* van die daaropvolgende kalenderjaar.

Rules: Litera Prizes for Creative Writing

1. The Editorial Board of *Literator* yearly awards two prizes for the best contributions for a calendar year in the section "Litera" from money granted by the National Arts Council.
2. These prizes will be known as the Litera Prizes for Creative Writing.
3. The size of the prizes will depend on the grant received from the National Arts Council.
4. Two prizes will be awarded, one for writers who have already published a collection in the genre concerned, and one for writers who have not yet published a collection (that is, who are regarded as making their *début*).
5. The Editorial Board determines to whom the prizes will be awarded, and it may appoint external judges to help with the evaluation of contributions. The decisions of the Editorial Board are final and no correspondence on this matter will be entered into.
6. The Editorial Board reserves the right to make no award for a particular year or in a particular category or to divide a prize among different authors.
7. The names of the authors to whom the awards have been made, will be published in the first issue of *Literator* of the subsequent calendar year.

Nanagvers

Nanags wakker flits die helder beeld.
Van daardie dromerige kind. Wat met
'n piepklein gieter water op die varings
gooi. Nat varings op die rooigeverfde
stoep. Die stoep met skaduwee.
En rondom lê die sondeurweekte werf.

Gebaken en geborge leef die kind in son
en sien. Die miere op die fyn gruisgrond.
Die blink swart kat se grasgroen oog.
In hierdie klein en eindelose plek
herken die kind iets wonderliks
en dink dis doodgewoon.

Ook in die nanag die gedagtes
oor die sterkes. Dié wat so groot
kan doen. Wat alles makmaak, alles tem.
Wat skik en herskik, dit wat was, wat is
en dit wat kom. Dié wat die verste
einders klein en naby dink. Hul lê
hul hand op elke afgeleë ding.
Oneindig is dié eiesinnigheid
wat strak maak en beklem.

Soms nanags flits daar dan
die sku vis in 'n donker dam.
Daar ís iets klein en eindeloos.
Iets ís volkome rond. 'n Kind se oog
sien wonders in die grond.

Heilna du Plooy

IV Wind

Bedink dit. Dat die wind onsigbaar is.
Dat groot volumes lug versamel
en begin beweeg. Geweldig.
Oor die aarderonding stort
sonder om gesien te word.

Bedink dit. Dat die wind deurskynend is.
Dat die geweld eers sigbaar word
in wat die wind kan aanrig. In die puin.
In die gebreekte bome. Stortreën.
Sonder dat die wind self sienlik is.

Bedink ook dit. Siklone en tifone,
die tornado's, die orkane dra
die mooiste vrouename. Die winde
wat beroering bring, is groots.
En is onsienlik. Is ook vroulik.

Misgekyk en onverreken
word die winde sterk.
Versamel debris. Self
verstom oor die diep krag
waarmee hul furie sigbaar word.

(Uit die bundel *In die landskap ingelyf* wat eersdaags verskyn by Protea Boekhuis.)

Heilna du Plooy

Lyfwysheid

In bronne van gesag kan almal daarvan lees.
Vir eeue spook die filosowe – meestal mans –
met daardie ondeurgrondelike vraag:
die verhouding van die liggaam tot die gees.

Plato sien die siel toevallig aangeland
in die essensiële kerker van die lyf.
Augustinus vind God in sy dink,
kyk lyfloos al hoe meer na binne in.

Aquinas skei die vorm van die materie,
Descartes die denke van die vlees.
By Hegel, Kant en Heidegger, selde hoe,
bly liggaam altyd sekondêr tot gees.

Maar as die houer vol word en wil stort
tot in diep lag, diep huil, in daardie krag
waarmee 'n vrou geboorte skenk,
dink ek en het ek lief tot in my naels
en elke haar se punt. Tuimelend.
In die ekstase in. Daarom, uiteindelik, is ek.

(Uit die bundel *In die landskap ingelyf* wat eersdaags verskyn by Protea Boekhuis.)

Hans du Plessis

Dissie son

Jille kamma dink ek isse bietjie te bryn,
sos hierie nuwe soorte matjiesgoedgordyn:
ma my broer-goed het aspris vi my
allening oppie jaartse gelat agterbly,
toe't ek half sleg agter my eige drywe gekyk,
nou sien ek vedag eers wee hoelat ek lyk.
Ek is altemit 'n bietjie bryn,
ma mooi sosse skemerdyn.

Oeroe my

Ek wens my liefling kom na my toe,
lat ekkie syker van hy se lippe proe,
ennie soetlikgeit vannie dryf
ytie ryp jaartse van hy se lyf.
Eentlik issit hy wat my so oeroe
en saf klei rooi oor my jippe vryf -
die anner vrouense hou hoeka
hille se honger lyfte na hom toe yt.

[Uit: *Boegoe vannie liefde, Griekwahooglied*
Verskyn September by Lapa-uitgewers.]

Hans du Plessis

Psalm 128

Vir Albert en Albertha
31 Oktober 2001

Dit gat goed mettie man wattie Jirre dien
en goeterse doen sos wattie Jirre vi ons vra.
Jy sallie lammerse van jou se werklikheid sien,
en gelik en voorspoed sos grashout teen jou dra.
Jou se vrou isse dryf wat soeterder troste gjee,
jou se kjennerse sit ommie skerm sosse sierkaree.
Kyk, só wôre 'n man geseën wattie Jirre dien.

Maggie drippelse van Postmasburg op jou reën
en jou oudag sien wa lattie Jirre vi Griekwaland seën.
En mag jy jou se agterkjennerse ok nou ken,
en sien hoelattie vrede in onse land in wen.

Ronel Nel

[die evolusie van verwondering]

hoe het ons ontmoet
in 'n oerpoel het ek gevoel
ek dink ek onthou dit was soel
ons was twee amoebas wat mekaar aangeraak het
ingesluk het aan 'n klip vasgeslik het
en 'n nuwe strain lewe gemaak het
of was ek die mos op jou rots
of was jy die kern van my nuwe saad
'n jong boom op ou ou grond
en het ons albei daar rond gedwaal gedroom
gesmag om na die volgende orde te verhuis
en daar te woon
as dier of as voel of as mens
ek weet nou dit was beslis
as wens

[palm psalm ii]

hond blaf, ons bluf
iewers klink die diep gesang
van die maan se swanger gang
en o, my lief, in 'n kleindorpse katedraal
is ons albei immense
en is ons albei verdwaal